

Täysistunto

Keskiviikko 16.9.2020 klo 14.01—16.03

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, ulkoasiainvaliokunnan ja sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 60 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Ministerin esittelypuheenvuoron jälkeen asiassa käydään 45 minuuttia kestävä debatti.

Keskustelu

14.02 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Hrakka** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esittää sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamista. Taustalla on muuttunut EU-sääntely, Euroopan unionin uusi teledirektiivi sekä audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin muutos. Samalla tehtäisiin myös joitakin hyvin merkittäviä kansallisia muutoksia sähköisen viestinnän sääntelyyn. Lait tulisivat direktiivien mukaisesti pääosin voimaan 21. joulukuuta tänä vuonna. Kyseessä on laaja paketti, uskaltaisin sanoa jopa valtava paketti, jolla on vaikutuksia kansalaisten viestintäpalveluiden käyttöön ja sitä kautta jokapäiväiseen elämään.

Yhteyksien ja viestintäpalveluiden hyvä saatavuus ja saavutettavuus, toimivuus, luotettavuus sekä turvallisuus ovat koko yhteiskunnan toiminnan kannalta oleellisessa asemassa, kuten meneillään oleva koronakriisi on kouriintuntuvasti osoittanut. Suomessa tilanne on ollut hyvä esimerkiksi palveluiden saatavuuden ja alhaisen hinnan osalta. Verkkomme ovat maailman kehittyneimpiä erityisesti mobiilipuolella. Esitetyillä muutoksilla pyritään varmistamaan, että tilanne on jatkossakin erinomainen, mielellään vielä parempi kuin nykyään. Lainsäädännön tulee pysyä rivakassa kehityksessä mukana.

Arvoisa puhemies! Esitys liittyy hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen Elinvoimainen Suomi. Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys sekä kuluttajansuojan korkean tason turvaaminen. Esitys palvelee näitä tavoitteita monin tavoin.

Viestintäpalveluiden käyttäjien asema parantuisi selvästi. Asemaa parannettaisiin muun muassa lyhentämällä matkaviestinverkon määräaikaisten puhelinliittymäsopimusten enimmäiskesto nykyisestä 24 kuukaudesta 12 kuukauteen. Teleyrityksen tulisi myös tarjota nopea ja helppokäyttöinen tapa puhelinliittymän päättämispäivän tarkistamiseen. Muu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

tokset helpottaisivat liittymän vaihtamista. Tarkoitus on esitetyn lain nojalla nostaa valtioneuvoston asetuksella myös laajakaistan yleispalvelunopeutta 5 megabittiin. Myös valtakunnallisten tilaajanumeroiden eli yritysnumeroiden erityishinnoittelusta luovuttaisiin. Tämä tarkoittaisi kalleimpien yritysnumeroiden poistumista ja siirtymistä normaaliin hinnoitteluun. Muutos on hyvä kaikille, jotka tarvitsevat puhelinasiointia. Tällä hetkellä osa käytössä olevista numeroista on soittajille huomattavan kalliita, jopa yli 20 senttiä minuutilta.

Myös palveluiden saavutettavuus paranisi, ja mediapalveluista tulisi esteettömämpiä. Televisiotoimijoiden ääni- ja tekstitysvelvoitteet laajenisivat koskemaan osittain myös tilausohjelmopalvelujen tarjoajia. Lisäksi ääni- ja tekstitysvelvollisille toimijoille asetettaisiin tekstityksen laatuun liittyvä velvoite, joka edellyttää, että suomen- ja ruotsinkielisten ohjelmien tekstityksen on oltava käyttäjälle riittävän selkeää ja ymmärrettävää. Lisäykset ovat tärkeitä erityisesti näkö- ja kuulovammaisille henkilöille. Audiovisuaalisten mediapalveluiden sääntelyyn tehtäisiin myös muita, pääosin direktiivin vaatimia, muutoksia.

Toimivan viestinnän edellytyksenä ovat myös verkkojen ripeä rakentaminen ja investoinnit uusiin verkkoihin. Esitys ajantasaisesti verkkotoimilupakäytäntöjä ja antaisi esimerkiksi mahdollisuuden jatkaa myönnettyjen verkkotoimilupien voimassaoloa. Esityksellä helpotettaisiin myös 5G-verkkojen rakentamista ja tukiasemien sijoittelua. Muutokset turvaisivat yritysten tekemiä investointeja ja pitäisivät osaltaan huolen siitä, että Suomi pysyy verkkokehityksen kärkisijalla. Teleyritysten tulisi jatkossa ilmoittaa Liikenne- ja viestintävirastolle vanhojen verkkojensa kupariyhteyksien käytöstä poistamisesta tai korvaamisesta kuusi kuukautta ennen suunniteltua poistamista.

Meneillään oleva 5G-kehitys tuo myös valtavasti uusia innovaatioita. Niitä voidaan edistää toimilupakäytännöillä. Rajatun alueen matkaviestinverkoille on varattu jo taajuuksia, joilla voisi esitetyn muutoksen jälkeen harjoittaa vähäistä teletoimintaa helpommin valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan sijasta Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla.

Arvoisa puhemies! Yhteydet ja palvelut eivät kuitenkaan voi mitenkään toimia ilman tärkeää peruskiveä, luottamusta. Kansalaisten ja yritysten täytyy voida luottaa siihen, että tietoturva on kunnossa, ja esitys vahvistaisi tietoturvaa ja luottamusta. Viestintäverkoissa olisi kiellettyä käyttää sellaista viestintäverkkolaitetta, jonka käyttäminen voisi vaarantaa kansallista turvallisuutta. Sääntely koskisi verkon kriittisiä osia eli sellaisia toimintoja ja toimenpiteitä, joiden avulla verkkoa ja siellä kulkevaa liikennettä keskeisesti ohjataan ja hallitaan. Sääntelyn taustalla on tammikuussa 2020 valmistuneen 5G:n turvallisuutta koskevan EU:n keinovalikoiman täytäntöönpano. Suomi oli aktiivisesti ajamassa yhteistä keinovalikoimaa puheenjohtajuuskaudellaan. Verkkojen turvallisuutta seuraisi jatkossa myös uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa olisivat edustettuina keskeiset viranomaiset eri hallinnonaloilta sekä teletoimiala. Neuvottelukunta käsittelee laajalaisesti viestintäverkkojen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä ja antaisi tarvittaessa suosituksia verkkoturvallisuuden parantamiseksi.

Lopuksi: Kansalaisten tulee voida luottaa myös siihen, että tiedot erilaisista vaaratilanteista tavoittavat kaikki. Niinpä nykyisen tv- ja radiolähetyksiin pohjaavan vaaratiedottamisen lisäksi myös sovelluspohjainen vaaratiedottaminen lisättäisiin lainsäädäntöön.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan omalta varsinaiselta paikaltaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

14.08 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäiseksi haluan kiittää ministeriä tämän lain — sähköinen viestintä ajan tasalle, tähän päivään — tuomisesta eduskuntaan. Tämähän itse asiassa annettiin jo kesäkuussa, ja olemmekin liikenne- ja viestintävaliokunnassa jo aloittaneet tämän asian käsittelyn.

Lainsäädännön tasolla verkkojen korkea turvallisuustaso verkkoteknologian kehittyessä on erittäin tärkeää. Yhteiskunta on yhä riippuvaisempi verkkoteknologiasta, ja on määriteltävä, ettei laitteen käyttäminen vaaranna kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta.

Suomessa on paljon teknologista osaamista, jota meidän tulee yhä enenevässä määrin hyödyntää, jotta pääsemme hyötymään myös sen tuottamista hedelmistä. Suomen tuleekin pyrkiä olemaan myös tulevaisuudessa datamaailman kärkimaita.

14.09 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys on laaja paketti, kuten ministeri mainitsi. Tässä on lähes viisi- ja puolisataa sivua materiaalia, ja tämänkin käsittely on aloitettu ulkoasiainvaliokunnassa.

Mielenkiinnolla toki odotamme sitä, että tässä valmisteluvaiheessa pystytään pureutumaan nimenomaan näihin turvallisuuteen keskittyviin kysymyksiin. Me kaikki varmasti haluamme, että meillä on nopeat yhteydet näissä verkoissa tulevaisuudessa, mutta se ei saa vaarantaa turvallisuutta sen enempää tietojen osalta kuin myöskään terveyden osalta. Näissä terveysturvallisuuskysymyksissä toki olisi hyvä, jos Suomi olisi aloitteellinen vaikkapa tekemään joitain lisätutkimuksia näiden lämpö- ja säteilyhaittojen osalta, jollaisia on ilmennyt jo 3G- ja 4G-teknologian osalta jossain määrin. Meillä on Suomessakin riskiryhmässä olevia henkilöitä, jotka altistuvat säteilylle ja eivät voi elää sen säteilyn ympäröimässä yhteiskunnassa. Saamani tiedon mukaan Suomessa on Tampereen asukasluvun verran ihmisiä, jotka kärsivät näistä säteilyhaitoista. [Puhemies koputtaa]

Mutta, arvoisa puhemies, olisin ministeriltä vielä kysynyt tästä verkkoturvallisuusasiasta: miten se [Puhemies koputtaa] tullaan takaamaan, että oikeat komponentit löytyvät niihin tukiasemiin nyt, kun niitä rakennetaan [Puhemies koputtaa] parhaillaan?

14.11 **Kari Tolvanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on todella tuhti lukupaketti, sen me olemme tuolla liikenne- ja viestintävaliokunnassa huomanneet, ja siitä olisi paljon kysyttävää, mutta lähdetään turvallisuusasioista.

Tässä on ihan hyvä tämä tiedonsaannin esto, joka on todella tärkeä, kun puhutaan lapsipornosta tai törkeistä petoksista tai terrorismista tai tietoverkkorikoksista — se 185 § käsittelee sitä. Tiedän lain hengen ja tiedän, ettei sitä käytetä väärin, mutta kun siellä puhutaan vankeusrangaistuksesta, kaksi vuotta ja enemmän, siellä ei ole mainittu tiettyjä rikoksia. Se olisi varmaan syytä nyt ministerin mieltä, pitäisikö luetella ne tietyt rikokset, kun lainsäädännönhan pitää olla tarkkarajaista. Se ei voi olla vain tämmöinen tietty luku siinä.

Mutta tässä on paljon hyvää, kyberasiat on huomioitu tässä ja myös monta muuta turvallisuuden kannalta loistavaa asiaa. Tästä voisi vaikka tunnin puhua, mutta jätetään nyt minuuttiin. — Kiitos.

14.12 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille tuosta esittelystä. Itse mielenkiinnolla kuuntelin, mitkä ovat ministerin kärkeen nostamat asiat tuosta isosta, laajasta lakipaketista.

Omasta mielestäni on tärkeää, että Suomi jatkaa nimenomaan viestintäpolitiikan edelläkävijänä, edelläkävijämaana, sillä toimivien ja turvallisten verkkojen tarve kasvaa tulevai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

suudessa erittäin merkittävästi. Verkkoja käyttävien ihmisten asema tulee turvata, ja on turvattava sekä sisältöjen että tekniikan osalta. Sisältöjen ja tiedon meneminen sähköiseen muotoon, sähköiseen verkkoon, lisää tarvetta laajakaistojen rakentamiseen koko Suomeen. Se tarve on nimenomaan koko Suomeen, ja mielestäni myös vapaa-ajan asunnot tulee saada tukikelpoisiksi. Itse haluaisin painottaa vielä sitä, että kaikille ihmisille on mahdollista saada ne toimivat tietoliikenneyhteydet, se on tärkeää. [Puhemies koputtaa] Me tarvitsemme sekä valokuitua että langattomia [Puhemies koputtaa] verkkoja tulevaisuudessa.

14.13 **Mirka Soinikoski vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin sanottu 5G-pykälä herättää varmasti kansalaisissa ja yhteiskunnan eri toimijoissa kiinnostusta, mutta se ei suinkaan ole tämän laajan lakipaketin ainoa päähkinä. Ehdotettu audiovisuaalisten sisältöpalvelujen uusi sääntely sisältää erityisesti alaikäisten sekä yleisön suojeleluun tähtääviä velvoitteita. Sääntely ei yksinään riitä takaamaan lapsille ja nuorille turvallisempia mediasisältöjä, mutta se on tärkeä osa kokonaisuutta. Mediakasvatus niin yhteiskunnan kuin vanhempien taholta on ratkaisevassa asemassa, kun suojellaan alaikäisiä häiritsevältä mediasisällöltä.

Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisuuteen liittyy sekä ulko- että turvallisuuspoliittisia näkökulmia, minkä vuoksi laki on valmisteltu poikkeuksellisen laajalla virkamiesvalmistelulla. On tärkeää, että kansallisen turvallisuuden näkökohdat huomioidaan esityksessä laajasti. Myös muutokset vaaratiedottamista koskeviin säännöksiin ovat erittäin tervetulleita. Säännösten ajantasaistaminen ja vaaratiedotteiden sovelluspohjainen välittäminen parantavat kansalaisten tiedonsaantia hätätilanteissa. [Puhemies koputtaa] Kaiken kaikkiaan esitys tähtää hallitusohjelman mukaisesti toimivaan viestintään ja tiedonvälitykseen [Puhemies koputtaa] sekä kuluttajansuojan korkean tason turvaamiseen.

14.14 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tästä pitää olla niin sanotusti hyvillään, että tällaista säätelyä nyt tuodaan. Se on todellakin massiivinen paketti, mutta niinhän se on, että viestintä ja tiedottaminen kaiken kaikkiaan on iso yhteiskunnallinen asia, ja onkin ymmärrettävää, että näin menetellään.

Edustaja Tolvanen nosti kyllä erityisen hyvin esille sen, mitä tässä pitää tarkkarajaisesti tehdä, mutta samalla on huomioitava myös se, ettei mene lapsi pesuveden mukana. Eli kun karkeasti kammataan asioita, niin pitää myös kunnioittaa sananvapautta, että ne poistamiset ovat sitten todellisia oikeusturvan kannalta. Siihen pitää löytyä välineet, kuten myös siihen, että tämä hinnoittelu näissä yleisissä palvelunumeroissa todellakin toteutuu, ettei se jää vain kirjaukseksi. Siihen pitää olla tarkka sääntely.

14.16 **Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Vi har ett digert lagförslag om elektronisk kommunikation på vårt bord. Jag vill närmast ta upp de ändringar som gäller textningen av tv-program som en stor jämlikhetsfråga. Det är bra att det nu föreslås strängare krav på televisionsaktörernas skyldighet att förse program med ljud och text och att kravet nu utökas till att delvis gälla också leverantörer av beställ-tv-tjänster. Dessutom ska textningen av program på finska och svenska vara tillräckligt klar och begriplig för användaren. Det här är viktigt främst för personer med nedsatt hörsel men också med tanke på både barn och barnprogram.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Kotimaisten tv-kanavien ja tv-ohjelmien laadukas tekstitys on erityisen tärkeää kuulovammaisille katsojille, jotka eivät muuten pysty seuraamaan kyseisen kanavan ohjelmia. On hyvä, että lakiesitykseen on lisätty vaatimus, että tilausohjelmien ääni- ja tekstityspalveluisuuden on oltava 30 prosenttia ohjelmistoista. Kuulovammaisten osalta olisi kuitenkin toivottavaa, että suurin osa Suomessa [Puhemies koputtaa] esitettävistä ohjelmista olisi heille esteettömiä eli tekstitettyjä.

14.17 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on laaja paketti, jossa on paljon asiaa verkkoyhteyksien kehittämisestä, kilpailusta ja turvallisuudesta. Mielenkiintoisimmat kohdat liittyvät kuitenkin kuluttajien asemaan.

Ensinnäkin määräaikaisten telesopimusten enimmäiskesto laskettaisiin nyt 12 kuukauteen, kun normina on ollut 24 kuukautta. Tämä parantaa kuluttajien mahdollisuutta vaihtaa liittymää tiiviimmin ja lisää kilpailua asiakkaista. Toisaalta 24 kuukauden sopimukset ovat usein olleet hyviä ja edullisia myös asiakkaan näkökulmasta. Mielenkiintoista on nähdä, miten tämä muutos tulee vaikuttamaan hinnoitteluun, ja tätä asiaa on mielestäni syytä seurata.

Lisäksi lakiehdotuksessa säädetään niin sanotuista tilaajanumeroista. Kuluttajien kannalta on tietenkin hyvä, että palvelunumeroihin soittaminen halpenee, mutta toisaalta, jos se johtaa siihen, ettei enää saa palvelua ollenkaan puhelimitse, se hankaloittaa [Puhemies koputtaa] monen ihmisen elämää.

14.18 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat huolestuneita internetin sananvapaudesta. Tämän hallituksen esityksen osalta myös itsessään voidaan katsoa, että tässä lisätään yksityisen velvoitetta valvoa toisen ilmaisua. Eli meillä on pientä huolta, että Suomi lähtee sensuurin tielle, ellei näitä onnistuta täsmentämään. Näyttää siltä, että tässä esityksessä se voi olla hyvin vaikeaa.

Esityksen 226 c § antaa tulkinnallisesti velvoitteen käytännössä valvoa sitä, että kiihottamista kansanryhmää vastaan ei tapahdu palvelussa. Tämä tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi YouTuben kaltainen alusta joutuisi itse käymään koko ajan läpi näitä ja poistamaan ja tarkkailemaan ja että annetaan sille se valvontavastuu viranomaisen sijaan. Tämä on vähän huolestuttavaa. DDR:ssä Stasi valvoi ja nytten Facebook, vai kuka siellä sitten valvoo josakin Piilaaksossa, [Puhemies koputtaa] me emme tiedä. Tämä on aika iso ongelma.

14.19 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiinnittäisin huomiota siihen, että direktiivin mukaan eurooppalaisten sisältöjen edistämiseksi tilausohjelmajärjestelmien tarjoajien tulee varata eurooppalaisille teoksille vähintään 30 prosentin osuus ohjelmavaliikoimissa ja varmistaa niille riittävä näkyvyys. Ymmärrän kyllä erittäin hyvin, että muillekin kuin yhdysvaltalaisille tuotannoille — kuten Netflix tai Amazon Prime — halutaan raivata tilaa palveluissa, mutta en ole aivan varma siitä, onko eurooppalainen kulttuuriprotektionismi tähän täysin oikea vastaus. Minusta on tärkeää, etteivät poliittiset päättäjät sormeilisi liikaa sitä, millaista kulttuuritarjontaa ihmisille keinotekoisesti tarjotaan näissä suoratoistopalveluissa, ja siksi toivon, että Suomi edistäisi EU:ssa ennemmin kevyempiä kuin raskaampia velvoitteita tämän asian suhteen.

14.20 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy sanoa, että tässä hallituksen esityksessä todellakin lähdetään siitä, että kuluttajan asemaa pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

rannetaan. On tärkeää, että yritysnumeroiden normaalista poikkeavasta hinnoittelusta tullaan luopumaan, määräaikaisten puhelinliittymäsopimusten kestoja rajoitetaan 12 kuukauden sekä yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeutta nostetaan, mikä tehtäisiin sitten asetusmuutoksella.

Tärkeä seikka on myös yhdenvertaisuus. Esteettömyyden näkökulmasta on tärkeää, että tiettyjen tilausohjelmopalveluiden ohjelmistoille säädetään 30 prosentin ääni- ja tekstityselvoite. Lisäksi lakiin lisätään velvoite erityisryhmien tekstityspalveluiden riittävästä laadusta ja edistetään näin yhdenvertaisuutta.

14.21 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten ministeri hyvin esitteli, toimiva viestintä ja tiedonvälitys ovat nyt keskeisessä asemassa myös hallitusohjelmassa ja tässä massiivisessa lakipaketissa. Internet ja laajakaista rinnastuvat tänä päivänä hyvin vahvasti peruspalveluihin, kuten sähkön ja veden kaltaisiin toimintoihin. Me olemme huomanneet nyt tässä kriisissäkin, että etätyö ja erinäiset mahdollisuudet toimia ja työskennellä kotoa vaativat toimivat internet- ja laajakaistapalvelut. Sen myötä haluan kiinnittää huomion 5G:hen, sen rakentamiseen. Aivan kuten tähän lakiesitykseen on otettu oikeita huomioita sen suhteen, niin minun mielestäni täytyy tarkasti katsoa, että paitsi tietoturva myös kansallinen turvallisuus toteutuu ja että me mietimme tarkkaan, onko meidän taktiikkamme pikemminkin jakaa tätä moneen koriin vai kenties yksi ratkaisu. Mutta nyt ei ole missään nimessä varaa olla sinisilmäinen, vaan meidän täytyy katsoa hieman myös suomalaisten silmälasien ulkopuolelle ja miettiä, [Puhemies koputtaa] miten turvallisuus taataan tässä uudistuksessa.

14.23 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakipaketti on tärkeä niin kuluttajan palveluiden, digitalisoituvan yhteiskunnan, tietoturvan kuin turvallisuuden, niin alaikäisten lasten koskemattomuuden kuin koko yhteiskunnan turvallisuuden, kannalta.

Yksittäisenä asiana haluan kiittää ministeriä digitaalisten palveluiden esteettömyyttä parantavista tärkeistä esityksistä. Nyt ollaan muun muassa parantamassa laadukasta tekstitystä ja tekstityksen saatavuutta, joka on kuulovammaisille ihmisille tärkeä parannus.

Tulevaisuudessa 5G-viestintäverkot ovat yhä keskeisemmässä roolissa, kun yhteiskunta digitalisoituu. Digitalisoituva yhteiskunta ei välttämättä ole ristiriidassa sisäisen tai ulkoisen turvallisuuden kanssa, vaan pikemminkin näitä molempia täytyy edistää, ja niitä tässä lakipaketissa on laaja-alaisella valmistelulla myös edistetty.

Tässä paketissa esitetään myös perustettavaksi julkisia ja yksityisiä toimijoita keräävä verkkoturvallisuuden neuvottelukunta, joka vaikuttaa erittäin hyvältä idealta. [Puhemies koputtaa] Se olisi suomalainen innovaatio, mistä muut maat voivat ottaa myös oppia.

14.24 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä on paljon hyviä piirteitä, parannuksia kyberturvallisuuteen ja palveluihin. Kehittämisen varaa jää näiden palvelujen suhteen lähinnä siihen, miten huomioitaisiin kaava-alueet, jotka ovat kaupunkikeskustojen ulkopuolella. Tällä hetkellä ne ovat nettiyhteyksien suhteen lähinnä operaattorien hyvän tahdon varassa. Maaseudulle rakennetaan valtion kustannuksella laajakaistaa valokuidulla, ja kaupunkikeskustoihin ne palvelut tulevat joka tapauksessa, mutta tässä on myös väliinputoajia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Suorastaan huonona puolena esityksessä näkisin mielivaltaisuuden vaaran, erityisesti siinä, että toimilupia kielletäisiin sillä perusteella, että olisi perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyvän kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Tällä hetkellä valtakunnan-syyttäjä selvittää, onko Raamatun siteeraaminen kiihottamista kansanryhmää vastaan. Tarkoittaisiko tämä nyt sitten sitä, että tämän lain perusteella kielletäisiin kaikki kristilliset kanavat, koska ne voivat kiihottaa kansanryhmää vastaan siteeraamalla Raamattua?

14.25 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tosiaan merkittävän kokoinen kokonaisuus, joka on nyt meille tullut sitten liikenne- ja viestintävaliokuntaan käsiteltäväksi. Otan kaksi huomiota, isosta paketista kaksi konkreettista huomiota.

Ensinnäkin haluan kiittää ministeriä siitä, että te olette tehneet harkintaa niin sanottujen FM-radioiden osalta. Tässä alkuperäisessä paketissa nimittäin oli tällainen riski olemassa, että uusien autojen osalta tulitaisiin edellyttämään vain digiradion kuuntelumahdollisuutta, mikä olisi johtanut siihen, että tämä perinteinen suomalainen FM-verkko olisi jäänyt kokonaan tästä pois, mikä olisi taas vastaavasti johtanut siihen, että kansainvälisille alustajateille olisi jäänyt tilaa näiden radiopalveluitten puolella. On tärkeää ja hyvä, että se on teillä korjattu.

Toisena huomiona nostan esille matkaviestinverkkojen liittymäsopimusten enimmäiskeston tiputtamisen 12 kuukauteen, ja kysyn ministeriltä: pohditteko myös sitä, että tätä määräaika voitaisiin edelleen supistaa, [Puhemies koputtaa] vaikka 6 kuukauteen?

14.26 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat täällä olleet kovasti huolissaan, että kiihottaminen kansanryhmää vastaan tulisi vaikeammaksi. Meillä on ollut itse asiassa jo liki 20 vuotta voimassa sananvapauslaki myös sähköisiä joukkoviestimiä koskien, ja ongelmana on ollut pitkälti se, että siellä pyritään saamaan samanlainen sananvastuu ja sananvapaus kuin perinteisessä mediassa. Tämä tekniikka kulkee kaiken aikaa eteenpäin, ja ei pystytä toteuttamaan näissä uusissa välineissä samanlaista sananvapauden ja -vastuun kontrollia kuin perinteisissä. On tärkeää, että tällainen uudistus nyt tehdään uusista teknologioista yhden osan osalta, että tilanne saadaan kohenemaan.

Tärkeä on myös tuo jo keskustelussa mainittu 244 a § viestintäverkon kriittisissä osissa käytettäviä laitteita koskien. Ajankohtainen eurooppalainen keskustelu Huaweiista osoittaa, että tämä on nyt yhdestoista hetki säätää tällainen tavallaan ennaltaehkäisevä säännös, [Puhemies koputtaa] jolla estetään vaarallisten toimijoiden mukaantulo [Puhemies koputtaa] verkkoihin.

14.27 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Teknologinen kehitys on nopeaa ja tuo mukanaan hyvää ja huonoa ja lieveilmiöitä. Sisältöjen siirtyminen verkkoon tuo haasteita lapsille, joille ei ole vielä kehittynyt medialukutaitoa ja tarvittavaa kriittisyyttä verkossa toimimiseen. Liian väkivaltainen, seksuaalinen tai ahdistusta aiheuttava sisältö vaikuttaa haitallisesti lapsen kehitykseen. Lapset ovat kuitenkin verkkojen suurkuluttajia, joten heidän suojelemisensa on hyvin tarpeellista.

Kannatan sitä, että teleyritystä voitaisiin velvoittaa poistamaan laitonta sisältöä sellaisissa tapauksissa, kun palveluntarjoajaa ei tavoiteta. Kysyisin ministeriltä: miten tätä siten aikanaan valvotaan, ja onko siihen resursseja riittävästi?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

14.29 **Riikka Slunga-Poutsalo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin suuri ja mittava paketti, jonka osalta toivon huolellista käsittelyä valiokunnissa nimenomaan tämän turvallisuuden osalta, mikä tässä jo monessa puheenvuorossa on esiin nostettu.

Käytän kuitenkin tilaisuuden hyväksi kysyäkseni ministeriltä tästä kuitukaapeliasiaista, josta nyt on ollut mediassakin jonkin verran puhetta, siitä, että hallituksen tavoitteena olisi kaivaa kuitukaapeli joka torppaan ja savuun. Tuleeko tässä käymään niin kuin sähköverkkojen osalta, että hinnoittelu sitten siirtyy suoraan kuluttajien maksettavaksi, kun samaan aikaan tekniikka kehittyy niin, että tässä arvioidaan jo vuonna 2027 olevan globaali avaruusinternet kaikkien käytettävissä? Eli kun tekniikka kehittyy, niin olemmeko me kuitenkin jäämässä jalkoihin? — Kiitos.

14.29 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille. Aikamoinen tiiliskivi tämä on, mutta hyvin nostitte sieltä asioita.

Sivistysvaliokuntahan tulee antamaan lausunnon tästä liikenne- ja viestintävaliokunnalle, ja me paneudumme erityisesti medialukutaitoon ja sitten alaikäisten suojeluun. Medialukutaidossahan emme Suomessa missään nimessä lähde mistään alusta, vaan me olemme hyvin pitkällä. Mutta kiinnitti huomiota tuo alaikäisten suojelu. Täällä todetaan, että ”jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvien audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien tarjoamat audiovisuaaliset sisältöpalvelut, jotka voivat haitata alaikäisten fyysistä, henkistä tai moraalista kehitystä, saatetaan tarjolle ainoastaan tavalla, jolla varmistetaan, etteivät alaikäiset normaalisti kuule tai näe niitä”. Tämä tulee muuten olemaan aika vaikea nakki meille kaikille. Siinä pitää myös meidän jokaisen vanhemman katsoa peiliin. Ja miten tätä valvotaan?

Sen lisäksi esteetön tiedonsaanti [Puhemies koputtaa] esimerkiksi kuulovammaisille on aivan ehdotonta. — Kiitos.

14.31 **Raimo Piirainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille hyvästä esittelystä. Niin kuin täällä on kehuttu, aika paksu on paketti, mutta muistelen, että liikenne- ja viestintävaliokunnassa on aikoinaan ollut vielä paksumpi paketti ja se liittyi vähän samaan aiheeseen.

Ministeri mainitsi tässä, että kansalaisten palvelut turvataan koko Suomessa — muistaakseni — ja sitten oli vielä tämä luotettavuus ja turvallisuus. Nämä ovat tärkeitä asioita. Ja kun nyt kupariverkkoa tuolla harvaan asutuilla seuduilla on purettu, niin siihen tilalle ei ole tullut nyt sitten samassa suhteessa mobiiliyhteyttä, tai jos on tullut, niin se ei ole kattanut sitten näitä alueita. Kun tämä sähköinen palvelukonsepti laajenee tässä, niin kyllä tällä kuituverkolla on merkittävä vaikutus siihen, millä tavalla mobiili toimii sitten kokonaisuudessaan koko Suomen alueella. Miten ministeri näkee tämän mahdollisuuden kuidun eteen suhteen?

14.32 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Inledningsvis vill jag tacka ministern för en väldigt bra presentation. Det är som sagt fråga om ett jättestort mastodontlagpaket, över 500 sidor, och det kan kommenteras ur flera olika perspektiv. Men bland annat kring den här textningen av tv-program på finska och svenska så är det väldigt, väldigt bra att den är tydlig och klar, och det är bra för framtiden. I dag fungerar det inte så bra.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Tässä paketissa on todellakin paljon hyvää kuluttajien näkökulmasta, esimerkiksi puhelinliittymien maksimiajan lyhentäminen vuodeksi ja sitten vaatimus laadukkaammista tekstityksistä tv-ohjelmissa, ja myös tämä lastensuojeluaspekti on todella hyvä.

Mutta haluan nostaa esille esimerkiksi koskien 5G:tä, että siinä on jonkun verran kriittisiä osia, jotka myös tulee jatkovalmistelussa ottaa esille. Ja myös tästä nopeudesta, 5 megabittia sekunnissa: Se nostetaan siihen — hienoa, hyvä näin, mutta kysymykseni on, riittääkö tämä. [Puhemies koputtaa] Tarvitaan valokuitua, kattavia mobiiliverkkoja tulevaisuudessa, eli riittääkö tämä 5 megabittia sekunnissa? — Kiitos.

14.33 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä, iso paketti. Esteettömyyteen ja saavutettavuuteen on kiinnitettävä paljon huomiota niin kuulo- kuin näkövammaisten ja muittenkin vammaisryhmien osalta, ja tästä haluaisin kysyä ministeriltä. Tv-tekstityksen laatuun kiinnitetään huomiota, mutta tilauspalveluohjelmien lisääntyessä tuo tekstitystavoite 30 prosenttia kuulostaa tosi matalalta. Voitaisiinko tässä kuitenkin saada korkeammat prosentit lähivuosina?

Kriittinen medialukutaito — miten sitä pidetään yllä ja parannetaan? Ja haluaisin kuulla, mitä ministeri ajattelee, millä tavalla me konkreettisesti saamme lapset ja nuoret suojeltua vahingolliselta verkkosisällöltä.

Kansalliseen turvallisuuteen, viestintäverkkojen luotettavuuteen ja verkkoturvallisuuteen pitää kiinnittää huomiota, mutta sitten haluaisin kysyä 5G-verkkojen terveysturvallisuudesta: millä tavalla terveysturvallisuutta ja mahdollisia vaikutuksia on tutkittu 5G-verkon osalta, varsinkin kun se nyt niin voimakkaasti laajenee ja siihen tukeudutaan?

14.34 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on todella laaja, ja olen itse tutustunut erityisesti vammaisten oikeuksien näkökulmasta tähän laajaan lakipakettiin.

Tässä lakiesityksessä on todella paljon hyvää, mutta yhdenvertaisuuden näkökulmasta lakiesitys olisi saanut olla kunnianhimoisempi. Muun muassa esteettömyyteen, saavutettavuuteen, vaaratilanteista tiedottamiseen ja vammaisten henkilöiden osallistumismahdollisuuksiin olisi kyllä pitänyt kiinnittää huomiota vielä enemmän. Esteettömyyden kohdalla tulisi aina muistaa myös selkokieltä ja viittomakieltä tarvitsevat kansalaiset. Esimerkiksi viittomakielilakihan asettaa viranomaisille veloitteen edistää toiminnassaan viittomakieltä käyttävien oikeuksia saada tietoa omalla kielellään.

Toivon, että valiokunnat huolella kuuntelevat nyt asiantuntijoita erityisesti YK:n vammaisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta, jotta tähän lakiesitykseen saataisiin vielä hiukan parannuksia, ja niitä parannusesityksiä tuon sitten varsinaisessa puheenvuorossani esille.

14.35 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä on sekä hyviä asioita että asioita, jotka ovat hiukan kysymysmerkillä. Puhe- ja kuulovammaisten asema selkeästi paranee, ja verkon kattavuutta aiotaan laajentaa. Muistutan tässä liikenneministeri Harakkaa siitä asiasta, mistä puhuttiin Kemissä aikaisemmin, että antennitalouksissa eivät edelleenkään Ylen kanavat näy — ihan näin sivuhuomautuksena.

Mutta — jatkaen tästä asiasta — tässä aika iso asia varmaankin on tämä videonjakoalustoille tuleva sääntely. Mietin sitä, että minulle ei ihan selväksi käynyt se, jos esimerkiksi ajatellaan TikTokia, joka on kiinalainen videonjakoalusta, että koskettaako tämä nyt jolla-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

kin tavalla TikTokia? Siellähän on nyt viime aikoina levinnyt tällöinen järkyttävä itse-murhavideo, mistä on paljon mediassakin keskusteltu. [Puhemies koputtaa] Kysyn: onko ministerillä tästä lisätietoa? — Kiitos.

14.36 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, on selvää, että täällä on tullut erittäin relevantteja näkökantoja esille, ja yhtä selvää on se, ettei Suomi saa jäädä kehityksen kelkasta suhteessa teknologiaan millään tavoin. Mutta, herra ministeri, tiedätte itsekin varsin hyvin sen, että tämän päivän kybersodankäynnin taistelu tapahtuu käytännössä laajakaistaverkoissa. Se on erittäin herkkä ja merkittävä asiakokonaisuus, jolla kyetään lamauttamaan yhteiskunta silloin, kun ollaan kriittisessä vaiheessa ja jos paha päivä kohdalle sattuu. Toivoisin, että ministeri vähän valottaisi sitä puolta vielä, miten ratkaistaan se, ettei tämä selvästi arka, diskreetti asiakokonaisuus avaa meidän turvallisuuskylkeämme millään ratkaisevalla tavalla tai vähimmässäkin määrin.

14.38 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä kaikilla on vielä hyvässä muistissa, miten maaliskuussa koronavirus rantautui Suomeen. Tuolloin iso osa ihmisistä siirtyi etätyöhön, lapset alkoivat opiskelemaan etänä ja iäkkäämpiin sukulaisiin pidettiin yhteyttä lähinnä videopuheluiden avulla. Suomi teki valtavan digiloikan aivan hetkessä.

Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunnan siirtyessä yhä enemmän verkkoon on tärkeää, että sieltä saatavat palvelut ovat aivan jokaisen suomalaisen saavutettavissa tasa-arvoisesti. Tällä hetkellä näin ei ole, ja syy on hyvin yksinkertainen. Kaikkiällä Suomessa ei ole toimivia ja tasa-arvoisia nettiyhteyksiä. Kysyisinkin ministeriltä ja hallitukselta: miten käytännössä taataan kaikkien suomalaisten mahdollisuudet yhdenvertaiseen verkkopalveluun laajassa maassamme? Meillä on varoittavia esimerkkejä siitä, että kuntapohjalta se ei voi ainakaan toimia ja kuntien kukkarolla tätä ei voida toteuttaa.

14.39 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on todettu, monta tärkeää asiaa tässä on esillä. Tietenkin kuluttajien asemaa parannetaan, edistetään nopeita verkkoyhteyksiä ja myös turvallisia verkkoyhteyksiä. Itse pidän tärkeänä sitä, että esteettömyyttä tässä parannetaan.

Edelliseen puheenvuoroon liittyen omakin iso sanomani tässä olisi se tasa-arvo digiyhteiskunnassa. Digiloikat on otettu, niitä tullaan ottamaan, ja on merkittävä osa ihmisiä, keillä ei ole pääsyä digitaalisiin verkkoihin. Yksi hyvin ajankohtainen aihe on esimerkiksi pankkipalveluiden saatavuus. Juuri eilen Finanssivalvonta piti tiedotustilaisuuden ja kertoi muun muassa siitä, että jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota peruspankkipalveluiden saatavuuteen digiaikana ja korona-aikana, ja tästä esimerkiksi me pankkivaltuutetut edellisessä Finanssivalvonnan kokouksessa keskustelimme.

Puhemies! Kysyn ministeriltä: miten hallitus aikoo edistää tasa-arvoa digimaailmassa isossa kuvassa?

14.40 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on todella iso lakipaketti. Perussuomalaiset ovat edelleenkin huolissaan sananvapaudesta. Suomen perustuslaissa säädetään, että jokaisella on sananvapaus: ”Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoa, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä.” Suomen Journalistiliitto määrittää sananvapautta vähän näin:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Suomen sananvapaus on turvattu perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Sananvapaudella on keskeinen rooli demokraattisessa yhteiskunnassa. Sananvapauteen kuuluu mielipiteen ilmaisu, vastaanottaminen ja jakaminen ilman ennakkollista puuttumista. Sananvapauteen kuuluu kärjekkäiden ja provosoivienkin ilmaisujen esittäminen. [Mika Niikko: Kuten Raamatun lukeminen!] On tärkeää, että tähän kiinnitetään huomiota — kuka sen aina määrittää, mikä kuuluu sananvapauden piiriin — koska ei voi olla sillä tavalla, että vallassa oleva taho määrittää sen, mikä on sananvapauden piiriin sopivaa. Se ei mitenkään voi olla soveliaista niin. Tähän kannattaa kiinnittää [Puhemies koputtaa] huomiota.

14.41 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aika vakuuttunut siitä, että tässäkin lakipaketissa on punnittu muun muassa sananvapauden suhdetta perustuslakiin ja tämän lakiesityksen sisältöä. Täällä on yksi kokonainen luku siihen liittyen.

Oma kysymykseni ministerille oikeastaan liittyy siihen, että täällä on nostettu erittäin hyviä näkökulmia esiin liittyen kansalliseen turvallisuuteen tai toisaalta esimerkiksi alaikäisten yleiseen suojelemiseen, ja jotenkin, kun olemme tästä asiasta sivistysvaliokunnassakin kuulleet, on aika selvää, että pelkästään sääntelemällä ei tämä asia kuntoon tule vaan tähän tarvitaan ikään kuin myös laajempaa yhteistä tahtoa ja toisaalta myös sitä, että sitten yhteisesti sitoudutaan siihen, että esimerkiksi tiettyjä ikärajoja erilaisissa palveluissa noudatetaan. Tämähän on kysymys, joka on varmasti aika hankalakin valvottava.

Mutta, ministeri, onko teillä hallituksessa valmiutta, kun täällä nousee mahdollisesti erilaisia muutostarpeitakin näin laajaan pakettiin, vielä muuttaa tätä esitystä tai täsmentää sitä joiltakin osin eduskuntakäsittelyn aikana?

14.43 **Noora Koponen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Onnistunut viestintä on kaikilta osin yhdenvertaisuus- ja esteettömyyskysymys. Joukossamme on paljon ihmisiä, jotka eivät kykene seuraamaan viestintää ilman kirjoitettuja sanoja ja lauseita. Eri televisiokanavien käyttämät puheentunnistustekniikat ovat vaihdelleet keskenään suuresti, ja pahimmillaan katsojalle välittynyt tieto on saattanut muuttua disinformatiiviseksi. Epätasa-arvoisuuden lisäksi se voi pahimmillaan olla myös haitallista. YK:n vammaissopimuksen mukaan myös vammaisilla henkilöillä on oikeus seurata muun muassa elokuvia, televisio-ohjelmia tai muuta kulttuuritoimintaa niin, että se on ymmärrettävissä oikein.

Tämä lakialoite tuo pitkään kaivattua parannusta audiovisuaalisen viestinnän toimivuuteen, mutta edelleen esimerkiksi tekstityksen ulkopuolelle on jäämässä viestintäkanavia, ja viestinnän laadun toteutumisen seuranta tulisi huolella arvioida. Ja aivan kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen totesi, [Puhemies koputtaa] toivon myös, että valiokunnissa näihin kiinnitettäisiin vielä huomiota.

14.44 **Marko Asell sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä sähköisen viestinnän palveluihin liittyvä lakikokonaisuus on saanut positiivisen vastaanoton asian tuntijoilta. Sitä on huolellisesti valmisteltu.

Nopeasti kehittyvä ja digitalisoitua yhteiskunta tuo varmasti aika paljon haasteita myös lainsäädäntöön, koska teknologia kehittyy nopeasti ja lainsäädäntö tulee sitten perässä. Lakien päivittäminen vie aina oman aikansa.

Tässä esityksessä kiinnitän huomiota siihen, että esitetään perustettavaksi tämmöinen uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta, jossa olisi edustettuina ministeriöitä ja eri hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

linnonalojen asiantuntemusta, suojelupoliisia ja FiComia mahdollisesti myös. Kysyisin: keskittyyhän neuvottelukunta fyysisten ja teknologisten ratkaisujen turvallisuuden lisäksi myös sisällölliseen turvallisuuteen? Nimittäin sivistysvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa tuli esille erityisesti, että kansallisen mediakasvatusviranomaisen KAVIn, joka siis on valvontavastuussa mediakasvatuksesta ja muun muassa lasten suojelusta haitallisilta sisällöiltä, vinkkelistä nousi huoli heidän resursseistaan [Puhemies koputtaa] suorittaa tätä tehtävää. Tämän lain mukana [Puhemies koputtaa] tulee lisää töitä, ja kuitenkin resurssit ovat pienentyneet koko ajan. Miten pystytään turvaamaan nämä, [Puhemies: Aika!] että valvontaviranomaisen toimintakyky pysyy vahvana?

14.45 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isossa paketissa tosiaan ehdotetaan muutettavaksi useampaa lakia, mutta keskityn itse nyt tähän AVMS-direktiivin kansalliseen osaan.

Alaikäisten suojelu haitalliselta verkkosisällöltä on tietenkin kannatettavaa, mutta tässä yhteydessä on pakko puuttua myös somepalveluihin kohdistettaviin muihin vaatimuksiin, mitäpä muuta koskien kuin vihapuhetta ja kiellettyä sisältöä, jollaiseksi muuten ennen vaaleja esimerkiksi oman puolueeni kohdalla kävi oikeastaan mikä tahansa Facebookissa. Yleinen trendi yhteiskunnassamme on hyvin huolestuttava. Vihapuheen määritelmä on osin mielivaltaisen, politisoitu, epädemokraattinen ja sananvapauden vastainen. Lainsäädännön tarkoitus ei ole poistaa netistä erilaisia poliittisia mielipiteitä, mutta niin se tekee. Viime vuonna asiaa pohtinut työryhmä julkaisi kokoelman toimenpiteitä, joilla halutaan säädeltävän koko sosiaalista mediaa ja muun muassa uudelleen koulutettavan ihmisiä, jotka eivät hallitse oikeanlaista viestintää oikeista aiheista. Tämä on ennakkosensuuria ja sananvapauden rajoittamista. [Puhemies koputtaa] Kehittynyt yhteiskunta ei rakenna mielipiteiden päälle lakeja, ja toivottavasti hallitus huolehtii [Puhemies koputtaa] tästä myös.

14.47 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten kollegat ovat edellä sanoneet, tämä on massiivinen paketti, jossa on itse asiassa paljon hyvää kulluttajille ja erilaisille toimijoille. Omat henkilökohtaiset duubioni tulevat siitä, että onko tämäkään paketti tarpeeksi suuri siihen, että saisimme digitaaliset sisämarkkinat Euroopassa toimimaan niin kuin niiden pitäisi. Tällä hetkellä meillä on se tilanne, että 66 prosenttia alustatalouden yrityksistä sijaitsee Pohjois-Amerikassa, 30 Aasiassa, 3 Euroopassa ja 2 Afrikassa, joten olemme jääneet digitaalisissa sisämarkkinoissa aivan totaalisesti jalkoihin. Onko tämä ministerin arvion mukaan nyt juuri sellaista sääntelyä, uutta sääntelyä, jolla voisimme tätä etumatkaa kuroa?

14.48 Pasi Kivisaari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyisin kysymyksen, jonka uskon välillä pohdituttavan suurinta osaa kansalaisista ja varmasti jokaista myöskin täällä salissa. Käytämme omassa nykyaikaisessa viestinnässämme paljon sähköposteja, WhatsAppia, tekstiviestejä, mutta myöskin Teamsia, Skypea, Facebookia ja niin edelleen. Tuoko tämä esitys vahvistusta sille, että jokainen meistä voisi suhtautua ehkä hiukan turvallisemmin mielin käyttäessään nykymuotoisia viestintäkeinoja, totta kai normaali varovaisuus ja maalaisjärki huomioiden?

Toinen kysymykseni liittyy edustaja Torniaisen esiin nostamaan laajakaistojen ulottamiseen koko Suomeen, joka on siis yhdenvertaisuuskysymys. Mitä keinoja hallitus [Puhemies koputtaa] näkee tässä kohdin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

14.49 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, valtava lakipaketti, ja tietysti näin monisyisen, ison paketin yhteydessä on sitten seurattava toimeenpanoa ja sen vaikutuksia tarkasti ja seurattava, että nämä kaikki tavoitteet toteutuivat.

Itsekin ottaisin kantaa tähän turvallisuuteen. Tämähän on tällaista turvallisuuden ja elinkeino- ja teknologiapolitiikan kanssa tasapainoilua — tärkeää maailmassa, jossa demokraattisia yhteiskuntia pyritään horjuttamaan ja heikentämään erilaisilla yhdistelmävaikutamisilla, ja se on jo ihan arkipäivää. Siitä näkökulmasta esimerkiksi tämä uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta kuulostaa oikein hyvältä. Olisin vielä kysynyt laajemmin: kun hallitusohjelmassa on kirjaus kyberturvallisuuden strategisen johtamisen kehittämisestä, mitä muuta tälle itse asiassa tämän lain ohella kuuluu?

Ja loppuun ehkä vielä sellainen toive, että kun tämä 5G tuntuu herättävän monenlaisia ajatuksia, joista osa on aika epätieteellisiä, erilaisiin salaliittoihin liittyviä, niin niitä sitten muistetaan olla [Puhemies koputtaa] ruokkimatta.

14.50 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 5G-tekniikan terveysvaikutuksista ei ole vielä riittävästi saatavilla tutkimustietoa. Kuitenkin huolenaiheita terveyteen liittyen on noussut jo aika paljon esille. 5G-tekniikan yleistyessä olisikin aivan välttämätöntä noudattaa varovaisuusperiaatetta erityisesti lasten herkkyyden vuoksi. Jo vuonna 2009 Euroopan parlamentin päätöslauselman mukaan tukiasemia ei tulisi asentaa esimerkiksi koulujen tai päiväkotien läheisyyteen. Nyt kuitenkin 5G-tekniologia lisääntyessään tuo suuren määrän antennia myös koulujen ja päiväkotien läheisyyteen. Monissa maissa on kuitenkin Suomea alhaisemmat ionisoimattoman säteilyn raja-arvot, eikä antennia ole kaikissa maissa mahdollista sijoittaa niin lähelle asuintaloja kuin Suomessa. Olenkin hyvin huolissani näistä mahdollisista terveysvaikutuksista etenkin lapsille ja nuorille, tuleville sukupolville. Toivoisinkin, että valiokuntakäsittelyssä tähän asiaan kiinnitettäisiin vakavaa huomiota, ja toivoisin myös, että ministeri Harakka perehtyisi tähän asiaan erittäin syvästi. Tässä on hyvin vakavasta asiasta kysymys, ja tästä on paljon kansainvälisiä esimerkkejä, joista voimme ottaa [Puhemies koputtaa] opiksi.

14.51 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä laaja kokonaisuus sähköisen viestinnän palvelujen päivittämisestä tulee tarpeeseen niin yhteiskunnan digitalisaation, työmuotojen muuttumisen kuin toisaalta turvallisuuden näkökulmasta.

Eryytenä mahdollisuutena näen tämän alaikäisten suhteen siinä, mitä parannuksia nyt voidaan saada. Meillä tässä esityksessä tullaan muun muassa ”kuvaohjelmalain videojake-luustoja koskevilla muutoksilla suojelemaan lapsia ohjelmilta, käyttäjien tuottamilta videoilta ja audiovisuaaliselta kaupalliselta viestinnältä, jotka saattaisivat olla haitallisia lapsen kehitykselle”, samoin pystytään estämään lapsiin kohdistuvan rikollisen materiaalin leviämistä. Tämä olisi tarpeen ottaa laajamittaisesti käyttöön kaikki lain suomat mahdollisuudet hyväksi käyttäen.

Haluaisin myöskin [Puhemies koputtaa] nostaa tässä esille lasten lisääntyneen ylitynnon: [Puhemies koputtaa] myöskin elintarvikkeiden mainonnan osalta tämä pitäisi ottaa huomioon ehkäisevällä tavalla.

14.53 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on todellakin iso ja tärkeä lakikokonaisuus ja katse on vahvasti tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Haluan kuitenkin kertoa erään tapauksen: Keväällä 2019 minun piti hakea verotoimistosta eräs kaavake. En päässyt sinne sisälle, koska se tila oli jo täynnä ihmisiä. Ovella oli vartija ja ulkopuolella pitkä jono. Kyse oli ihmisistä, jotka eivät, niin kuin sanonta kuuluu, surffaa digitalisaation aallonharjalla eivätkä ole eri syistä, ikänsä tai muun syyn takia, kykeneviä digitaalisesti hoitamaan näitä asioita.

Samanlaisia jonoja näemme tällä hetkellä pankkien ulkopuolella. Toki ne perustuvat tällä hetkellä tähän koronatilanteeseen, mutta ne ihmiset eivät olisi niissä jonoissa, jos he hoitaisivat digitaalisesti näitä asioita.

Tämä digisyrjäytyminen on erittäin vakava kysymys — se koskee varmaan noin puolta miljoonaa suomalaista — ja siihen pitää löytyä ratkaisuja. Sanoissa me kaikki myönnämme tämän, mutta pitää löytää keinoja auttaa näitä ihmisiä hoitamaan asioita, [Puhemies koputtaa] kun yhteiskunta digitalisoituu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Myönnän vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, ja sitten ministerille puheenvuoro. Grahn-Laasonen ja sen jälkeen Filatov ja sitten ministeri.

14.54 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin puheenvuorosta.

Vaikka paketin paksuus ei ole laadun tae, kun lakeja säädetään, niin vaikuttaa siltä, että ministeriössä on tehty ministerin johdolla hyvää työtä, laajamittaista valmistelua. Muutamina nostoja täältä: ensinnäkin pyrkimys kilpailun lisäämiseen kuluttajien parhaaksi, liittymien vaihtaminen, yhteyksien nopeus, puhelinasioinnin edullisempi hinnoittelu, näkö- ja kuulovammaisten henkilöiden oikeudet ja tietenkin alaikäisten suojeleminen, joka on laajasti ollut keskustelussa esillä.

Oma kysymykseni koskee Suomea digitalisaation edelläkävijänä ja meitä innovaatioympäristönä. On tietysti koko laajalti Euroopan ongelma, miten pärjäämme tässä digitaalisessa kilpailukyvyssä. Tässä keskustelussa ovat nousseet runsaasti turvallisuusnäkökohdat huomion kohteeksi — luotettavuus on tietysti se keskeinen arvo, jota haluamme vaalia — mutta sen rinnalla toivon, että ministeri ottaisi kantaa siihen, miten parannamme [Puhemies koputtaa] Suomea digitalisaation innovaatioympäristönä ja [Puhemies koputtaa] minikäläisiä toimia mahdollisesti olisi vielä tämän jälkeen mahdollista tämän aihepiirin edistämiseksi tehdä. — Kiitos.

14.55 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me varmasti olemme koronan aikana huomanneet sen, miten merkityksellinen digitaalinen ympäristö meille on, ja olemme huomanneet myös joitakin puutteita sen toimivuudessa, ja siksi on tärkeää, että tässä edistetään tätä kokonaisuutta.

Mutta digitaalinen ympäristö ei ole vain sitä, mitä meillä on verkoissa, ja sitä, mitä on verkkoturvallisuus, vaan se on myös sitä, mikä on asiakkaan turvallisuus ja mahdollisuus päästä palveluihin silloin, jos hän ei sitä digitaalista ympäristöä osaa käyttää.

Kun tässä on ollut esimerkkejä pankeista ja joistakin muista, verotoimistosta, niin haluaisin nostaa yhden hyvän esimerkin esiin. Esimerkiksi Kelan Kampin-toimisto kehitti sellaisen menettelyn, jossa ihmiset voivat siellä palveluita hakiessaan saada myös tukea siihen, miten digitaalisia palveluita voidaan käyttää, siten, että he voivat oppia niitä käyttämään kotona, tai siten, että he saavat apua silloin siellä paikan päällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Tämäntyyppeisiä menetelmiä meidän pitäisi kehittää, samalla tavalla kuin meidän pitäisi ottaa huomioon palvelumuotoilu. Usein me puhumme vain siitä, että ihmisten pitää oppia, mutta kyllä niiden palveluntuottajienkin pitää oppia tekemään ihmisystävällisempiä palveluja. Toivoisin, että ikään kuin tämän lainsäädännön jatkona kehitettäisiin [Puhemies koottaa] paremmin tätä puolta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja nyt sitten ministeri Harakka, 3 minuuttia.

14.57 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Toivottavasti saan näistä muistiinpanoistani selvää — tässä yhteydessä ei käytetä termiä "harakanvarpaat".

Aloitetaan laajakaistan saatavuudesta. Se oli yksi paljon esille noussut kysymys. Sen nostivat esiin edustaja Tornainen, edustaja Slunga-Poutsalo ja moni muu. On niin, että tämä hallitus vahvasti ajaa sitä, että tasa-arvoisesti kaikkialla Suomessa on saatavilla riittävä ja itse asiassa tehokas tiedonsiirto. Tämä on saavutettavissa monin eri keinoin, ja tässä lähtökohtamme on teknologianeutraali. Valokuidulla tulee olemaan siinä osuus vähintään sen verran, että se on meille kuitenkin kaikissa oloissa reitti näihin tukiasemiin. Mutta lähtökohtana ja tavoitteena on se, että 5G-tasoinen tiedonsiirto on kaikkialla Suomen maantieteellisellä alueella mukaan lukien saaristo ja erämaat myös käytettävissä. Tähän tarkoitukseen ollaan varaamassa kunnolliset resurssit.

Toinen yhdenvertaisuuskysymys liittyy esteettömyyteen. Kiitän edustaja Mäkisaloropposta ja muita, jotka tämän nostivat esiin. Viittomakielisenä olen hyvin selvillä siitä, että olisimme voineet ottaa vielä pidemmän askeleen esteettömyyden edistämiseen tässä lainsäädännössä. Otan kritiikin vastaan. Tämä on askel eteenpäin, mutta se voisi aina olla pidempikin, varsinkin käyttäjien näkökulmasta.

Kolmanneksi: Edustajat Niikko ja Tanus nostivat esiin, samoin edustaja Eloranta, kysymyksen 5G-verkkojen säteilyvaikutuksista. Tässä on nyt tärkeätä nojata Säteilyturvakeskuksen, STUKin, asiantuntemukseen. Se on meillä se virasto, jolle olemme uskoneet ydinlaitosten turvallisuuden. Jos emme luota STUKiin ydinlaitosten turvallisuuden osalta, niin silloin olemme ehkä kaltevalla pinnalla.

Lisäksi esitettiin huolia sääntelystä, jotka liittyvät näihin videonjakelualustoihin. Nyt on syytä muistaa, että yleisesti ottaen Suomi on ollut erittäin haluton, tai liberaali, mitä tulee esimerkiksi sosiaalisen median sisällön sääntelyvaatimukseen Euroopan unionissa. Kun EU:ssa on käyty tätä keskustelua, niin liikenne- ja viestintäministeriö ei ole ollut se taho, joka on ensimmäisenä ollut lisäämässä näitten alustojen vastuuta sisällöstään. Nyt on kuitenkin kyse vähän eri asiasta, kun kyse on siitä, että niitten videonjakoalustojen, joita Suomen lainsäädäntö koskee, on sisällytettävä käyttöehtoihinsa määräykset terrorismin vastustamisesta, lapsipornon vastustamisesta ja samoin kansanryhmiä vastaan suunnatun kiihottamisen vastustamisesta. Tämä varmastikin suuren enemmistön mielestä on perusteltua. [Vasemmalta: Oikein!]

Jos, puhemies, sallitte vielä ylittää ajan siltä osin, että tästä hyvin tärkeästä turvallisuus-kysymyksestä, jonka edustaja Kanerva esimerkiksi vahvasti otti tässä esille, on todettava, että todellakin vahvat kaupalliset ja turvallisuuspoliittiset intressit ottavat mittaa nimenomaan tässä verkkomaailmassa. Suomellahan on siitä erinomainen tilanne, että meillä on kansallinen turvallisuus ollut 90-luvun alusta alkaen ensimmäisenä ja ainoana maailmassa kaiken verkkosäätelyn pohjalla, ja siksi olemme myöskin EU-tasolla tätä yhteistä turval-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

lisuusnäkökohtaa ajaneet, jotta nimenomaan voisimme 17 eri kansallisen lainsäädännön sijasta [Puhemies koputtaa] pitää huolta yhteisistä digitaalisista markkinoista ja myöskin huolehtia siitä, että tämä esittämämme neuvottelukunta pitää huolen siitä, että olemme teknologian uusista käänteistä aina perillä ja tätäkin kautta digitaalisen maailman eturintamassa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.21.

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn 3. asiakohdan käsittelyä.

15.21 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Debattipuheenvuorossani jo mainitsin, että lakiesitys olisi saanut olla vammaisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta kunnianhimoisempi, ja muutama perustelu tähän:

Ensinnäkin, internetyhteyksien toimivuus, nopeus ja laatu määrittävät käytännössä, miten kansalainen voi osallistua tietoyhteiskuntaan ja käyttää verkkopalveluita. Tämä koskee myös vammaisia ihmisiä. Yhteyksien riittävä nopeus on muun muassa etätulkkauksen edellytys. Ylen sisältöjen saatavuus laajakaistaverkossa on kaikille kansalaisille taattava.

Toiseksi, audiovisuaalisten sisältöjen esteettömyyden osalta ääni- ja tekstityspalveluiden 30 prosentin osuus ei edelleenkään ole YK:n vammaissopimuksen edellyttämä laajuus, vaan tarjonnan olisi oltava kattavaa. Nyt olisi tarpeen laatia suunnitelma portaittaisesti etenemisestä niin, että vähitellen ja tavoitteellisesti päästään parempaan kattavuuteen. Lisäksi puutteena on se, ettei lakiesityksessä ole tekstitysvelvoitetta kaikille kanaville. Näkövammaisten Keskusliitto on esittänyt myös, että julkisen palvelun kotimaiseen elokuva- ja draamaohjelmistoon olisi liitettävä kuvailutulkkauspalvelu näkövammaisten yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Kolmanneksi, kotimaisten ohjelmien tv-tekstitysten laatuun liittyvät kirjaukset ovat oikea suunta, mutta laadunvalvontaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Erityisesti tietyillä kanavilla on paljon laatuongelmia, jotka estävät esimerkiksi kuulovammaisia seuraamasta ohjelmaa. Vastikään tehdyn opinnäytetyön mukaan jopa 68 prosenttia kuulovammaisista on jättänyt tv-ohjelman katsomatta tekstityksen puutteen takia ja puolet vastaajista on jättänyt ohjelmia katsomatta laadultaan huonon tekstityksen takia. Tämän epäkohdan on koettu olevan eriarvoistava ja valinnanvapautta rajoittava.

Neljänneksi, lakiesityksessä ei edelleenkään ehdoteta suorien lähetysten tekstitystä. Tähän tarvittaisiinkin toistaiseksi vielä ihmistyövoimaa, sillä puheentunnistustekniikka ei vielä tuota riittävän laadukasta tekstiä, mutta tähän meidän tulisi kuitenkin pyrkiä.

Viidentenä huomiona on se, ettei esityksestä edelleenkään selviä, sisältääkö se uutis- ja ajankohtaisohjelmien vieraskielisten osioiden äänitekstityksen, joka olisi erityisesti näkövammaisille tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Ja kuudentena erittäin tärkeä näkökohta: vaaratiedotteiden osalta tulisi varmistaa, että tiedotteen tullessa television kautta se tulisi välittää myös äänitextitettyinä ja viitottuna. Myös muut kuin älylaitteisiin perustuvat vaaratiedotusratkaisut tulee säilyttää, etteivät ihmiset joudu eriarvoiseen asemaan. Myös vaaratiedottamiselle tulee asettaa laatuvaatimus. Jo ratifioimamme YK:n vammaisyleissopimus edellyttää toteuttamaan vaaratilanteessa kaikki tarvittavat toimet vammaisten ihmisten suojelemiseksi.

Arvoisa puhemies! Yhteenvetona siis totean, että lakiesitys on askel oikeaan suuntaan. Siinä on paljon hyviä asioita, mutta edelleen on jäämässä isoja aukkoja yhdenvertaisuuden toteutumiseen, ja siksi toivon, että valiokunnassa huolella paneudutaan näihin asioihin.

15.24 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! En käy toistamaan sitä listaa, minä edustaja Mäkisalo-Ropponen tässä toi. Haluan kuitenkin osaltani vielä painottaa sitä, että tämän vaaratilannetiedottamisen pitää olla laadukasta ja sen pitää tavoittaa kaikki kansalaiset heidän omista kyvyistään riippumatta ja nimenomaan niin, että nämä nyt jo perinteiset vaaratilanneilmoitusmuodot säilyvät edelleen käytettävissä.

Suorien ohjelmien osalta tämä tekstityksen puuttuminen on ongelmallista, mutta luotan kyllä siihen, että tekniikka kehittyy hyvää vauhtia, ja nyt onkin sanottava, että kun itse käytän älypuhelimessani sanelupalvelua, niin uskomattoman hyvää jälkeä sieltä tulee: ei tarvitse korjata juuri mitään. En tiedä, onko se ihan tieliikenneläin mukaista, että kun minä puhun sen hyvän ideani tekstiviestipalvelimelle, niin se kääntää sen suoraan tekstiksi, ja se on kyllä hyvä. Toivoisin, että valiokunta omassa käsittelyssään pyytäisi asiantuntijoita kertomaan, missä tällä hetkellä tekniikassa mennään, kuinka mahdollista olisi kuitenkin jo tällä hetkellä näiden suorienkin ohjelmien tekstitys.

Paljon tuossa debattipuheenvuoroissa perättiin sitä, kuinka mahdollistetaan kaikille nämä digitaaliset palvelut ja yhteydet, ja 5G:hen liittyviä terveysvaikutuksia painotettiin aivan oikeasti ja oikealla tavalla. Kuitenkin haluaisin nostaa tähän keskusteluun myös sen oman näkemykseni, että meidän tulee huolehtia, että meillä verkkojen rakentaminen säilyy edelleen Cinia Oy:n tuottamana valtiollisena palveluna. Eli meillä on tällä hetkellä valokuituverkkoa hallitseva yritys, joka on Cinia, ja siitä tulee huolehtia, että se todellakin pysyy valtion omistuksessa. Me emme saa tehdä Digitan ja Carunan kaltaisia kauppvoja tässä maassa, että me pystymme hallinnoimaan sitä hintaa ja pitämään nämä verkot todellakin kaikkien kansalaisten käytössä. Meillä ei kaupallinen toimija välttämättä... Se on hänen hyväntahtoisuudestaan kiinni, lähtevätkö he rakentamaan maaseudulle ja jokaiseen torppaan näitä kaapeleita, valokuitukaapeleita. Eli pidetään omastamme kiinni ja mahdollistetaan sitä kautta avoin data kaikille kansalaisille.

15.28 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluan tässä puheenvuorossa nostaa esille kolme asiaa: ensimmäisenä haluan puhua terveysturvallisuudesta, toisena haluan puhua sananvapauden liittyvistä asioista tässä lainsäädännössä ja kolmanneksi kyberturvallisuudesta.

Tämä nopeampien yhteyksien käyttöönotto ei saa olla turvallisuus- eikä terveysriski. Säteilyturvallisuuden osalta Suomi noudattaa tietenkin kansainvälisiä standardeja. Ne varmistavat sen, että säteilyllä ei ole ruumiille haitallisia lämpövaikutuksia. Joissain tutkimuksissa on kuitenkin arveltu, että sähkömagneettinen ja matkapuhelinsäteily saattavat aiheuttaa muunlaisia terveydelle haitallisia oireita. Koska langaton viestintä yleistyy ja kehittyy nopeaan tahtiin, Suomen tulisi aktiivisesti edistää säteilyn pitkäaikaisvaikutusten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

riippumatonta tutkimusta. Kehitys on tärkeää, mutta se ei saa millään tapaa vaarantaa kansalaisten terveyttä.

Eduskunnan tietopalvelusta ei löytynyt tietoa, että Suomessa olisi riippumatonta tutkimusta, jossa käsitellään nimenomaan 5G-säteilyn vaikutuksia. Suomi osallistuu kyllä kansainväliseen Cosmos-tutkimukseen, jossa tutkitaan puhelimen terveysvaikutuksia. Tästä tuloksia saamme odottaa 5—10 vuoden kuluessa.

Suomen STUK elikkä Säteilyturvakeskus suosittelee, ettei turhaa altistumista matkapuhelimen säteilylle olisi etenkin lasten osalta, tätä tulisi välttää. STUKin suositus ei kuitenkaan koske tukiaseman aiheuttamaa altistumista, koska sen haitallisista terveysvaikutuksista ei ole tieteellisesti päteviä viitteitä. Tämä tekee tämän asian ongelmalliseksi, nimittäin tässä hallituksen esityksessä on sivulla 366 sellainen maininta — 229 momentissa — että teleyritysten oikeus sijoittaa telekaapeli, tukiasema ja radiomasto voi olla ongelmallinen. Täällä nimittäin mainitaan niin, että ”tukiasema sekä siihen liittyvä laite ja kaapeli saadaan sijoittaa myös toisen omistamaan tai hallinnoimaan rakennukseen tässä luvussa säädettyin edellytyksin”, ja tässä mainitaan niin, että ”teleyrityksen on sovittava kiinteistön tai rakennuksen omistajan tai haltijan kanssa siitä sijoittamisesta”, ja ”jollei sijoittamisesta ole päästy sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan kanssa, sijoittamista koskeva asia voidaan viedä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi”. Elikkä suomeksi sanottuna: mikäli kiinteistön omistaja ei halua, että hänen kiinteistönsä asennetaan tukiasema, radiomasto tai telekaapeli, niin hän ei siihen voi vaikuttaa, mikäli esimerkiksi rakennusvalvontaviranomainen antaa siitä tukevan lausunnon tälle yrittäjälle.

No, eihän siinä ole mitään pahaa, että näitä kaapeleita ja muita asennetaan, mutta tämän tukiaseman suhteen olisin kuitenkin epäileväinen. Nimittäin me kansanedustajat täällä olemme puhuneet vuosien saatossa hyvin paljon esimerkiksi siitä, kuinka jokaisella ihmisellä on oikeus puhtaaseen sisäilmaan. Meillä on sitä varten sisäilmaprojektia jokaisessa kunnassa, on sisäilmapuhtaita kouluja, päiväkoteja ja erilaisia työpaikkoja. Tämä on jo itsestäänselvyys, että tähän me kaikki kallistumme ja tätä ajamme, mutta en ole vielä nähnyt sitä päivää, että me rupeamme puhumaan siitä, että on olemassa myös terveysturvallinen sisätila niille, jotka selkeästi sellaista tarvitsevat. Mielestäni ei ole oikein ihmisen omaisuudensuojaankaan nähden, jos ruvetaan tätä tarkistelemaan, vaatia tukiaseman rakentamista toisten omaisuuden, kiinteistön, seinälle, jos sitä esimerkiksi terveysturvallisuuskulmasta joku vastustaa. Tässä kohdin toivoisi, että täällä olisi jonkunäköinen tulkinta tai liikkumavara, että näitä asioita voidaan jossain määrin myös ehkäistä, niin ettei niistä tule riitoja.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, mistä haluaisin puhua, koskee lyhytaikaista ohjelmatoimilupaa. Täällä nimittäin mainitaan 28 §:ssä: ”...lyhytaikaiseen televisio- ja radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 23 ja 25 §:ssä säädettyä menettelyä, jos ei ole ilmeistä syytä epäillä, että hakija rikkoo tätä lakia tai kuvaohjelmalain säädöstä” ja niin edespäin. Elikkä Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistolupa lyhytaikaiseen toimintaan. Mutta sitten täällä on, että jos epäillään, että hakija rikkoo esimerkiksi tässä tarkoitettua kiihottamiseen kansanryhmää vastaan olevaa pykälää, niin tällainen lupa voidaan evätä. Elikkä aivan kuten täällä edustaja mainitsi — kuka edustaja nyt mainitsikaan sen — jos joku kansalaisjärjestö tai vaikkapa seurakunta — Jani Mäkelä sen mainitsi — lähettää sellaista radio-ohjelmaa, jossa tulkitaan vaikkapa Raamatun julistusta tai Raamatun lukemista sen pohjalta, että se on vihapuhetta, niin silloinhan pelkkä epäily siitä, että tällaista vihapuhetta jatketaan harjoitettavaksi, mahdollistaa sen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

lyhytaikaisen ohjelmistoluvan epäämisen, [Eva Biaudet'n välihuuto] ja siinä mielessä tämä on ongelmallinen. Tämä tulee rajoittamaan sananvapautta hyvinkin paljon ennakolta niiden keskuudessa, jotka vielä tänä päivänä ovat ymmärtäneet, että tässä ei sananvapautta rikota.

Haluan mainita sen vielä, että yksityisille videonjakelualustan tarjoajille ollaan asettamassa myös velvollisuus valvoa, ettei palvelussa ole materiaalia, joka voidaan tulkita kiihottamiseksi kansanryhmää vastaan. [Puhemies koputtaa] Ja tätä määritelmää kun ei ole rajattu törkeään tekemuotoon tai rikokseen kiihottamiseen, niin se [Puhemies koputtaa] voi tarkoittaa mitä tahansa vihapuheeksi koettua mielipidettä. Tässä kohti tämä laki olisi muotoiltava niin, että se ei kavenna sananvapautta eikä estä kriittisten [Puhemies koputtaa] mielipiteiden esittämistä. Tämä olisi tärkeää pitää tässä lainvalmistelussa mukana, jotta sananvapaus Suomessakin kaikilta osin säilyy. — Kiitos.

15.35 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Digitalisaatio ja teknologiset innovaatiot uudistavat tapaamme kommunikoida ja viestiä. Tulevaisuudessa 5G-viestintäverkot ovat yhä keskeisemmässä roolissa, kun yhteiskunta digitalisoituu. Viestintäverkkojen kehittyessä ja niiden toimintaa linjattaessa on kiinnitettävä yhä suurempaa huomiota myös niiden haavoittuvuuksiin ja mahdollisiin ulko- ja turvallisuuspoliittisiin vaikutuksiin. 5G-verkkojen kehitykseen liittyy samoja kansainvälispoliittisia kysymyksiä kuin teknologian kehittämiseen yleisemminkin: kuinka kehittyvän teknologian turvallisuusriskejä hallitaan, ja kuinka teknologiakumppanuudet ja turvallisuuspoliittiset kumppanuudet vaikuttavat toisiinsa. Ulkoasiainvaliokunta käy näitä näkökulmia varmasti huolellisesti läpi.

Suomen 5G-kyberturvallisuusriskien hallintaa koskevissa ratkaisuisa EU on meille keskeinen viitekehys. Suomi edisti puheenjohtajuuskautellaan EU:n yhteistä 5G-riskiarviota ja tuotti aiheesta neuvoston päätelmät joulukuussa 2019. Tammikuussa julkistettiin EU:n yhteinen 5G:n turvallisuusriskien hallintaan liittyvä keinovalikoima eli toolbox. Se sisältää toimia teknologisten ja strategisten turvallisuusriskien hallintaan, ja niiden toimeenpanoa tässä laissa on.

Liikenne- ja viestintävirasto on täällä toimivaltainen viranomainen valvomaan sitä, että viestintäverkossa käytettävät laitteet eivät muodosta uhkaa kansalliselle turvallisuudelle. Lausunnonantajiksi tässä esitetään myös ulkoasiain-, puolustus- ja sisäasiainhallintoa, ja on tärkeää, että tämmöistä arviointipohjaa tekee yhtä ministeriötä laajempi joukko. Hallituksen esityksessä esitetään perustettavaksi uusi verkkoturvallisuuden neuvottelukunta, jossa olisivat edustettuina viestintäverkkojen turvallisuuden kannalta keskeisten hallinnonalojen edustajat sekä keskeisten teleyritysten edustajat ja edunvalvojat. Tällainen institutionalisoitu jatkuva arviointityö sekä julkisen ja yksityisen sektorin välinen yhteys on tärkeä viestintäverkkojen ja niiden yhteiskunnallisen merkityksen kehittyessä. Neuvottelukunta voi olla jopa hyvä kansallinen esimerkki verkkoturvallisuuden paremmasta huomiomisesta lainsäädännön kehitys- ja päivitystarpeita arvioitaessa.

Arvoisa puhemies! Esityksessä mainitaan lyhyesti mediakasvatuksesta. Sivistysvaliokunta pureutunee lausunnossaan syvemmin siihen, kuinka jokaisen Suomessa asuvan, niin lapsen kuin aikuisen, medialukutaitoa voitaisiin lisätä ja millaiset resurssit ja osaaminen tähän on olemassa. Näen, että muuttuvassa yhteiskunnassa tietotulvassa pyristeltäessä mediakriittisyyden lisääminen ja medialukutaito ovat viime kädessä myös turvallisuuskysymyksiä ja demokratian [Puhemies koputtaa] toimivuuden kulmakiviä.

Arvoisa puhemies! Jatkanko sieltä, pöntöstä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Kyllä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Vielä täytyy nostaa esiin sellainen näkökulma, että digitaidot ja saavutettavuus ovat jo nyt ja tulevat olemaan tulevaisuudessa suuri yhteiskunnallisesti jakava tekijä, jonka vaikutus pitäisi paremmin ymmärtää. Haluamme luoda pelisäännöt niin, että kaikki voivat päästä osaksi kehittyviä teknologioita mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden haasteita ovat kuulo- ja näkövammaisten palvelut — niistä edustaja Mäkisalo-Ropponen puhuikin jo hyvin — ja ongelma-kohtia on liittyen esimerkiksi tv-ohjelmien tekstitysten laatuun. Ongelmia on ollut muun muassa tekstitysten epätarkkuudessa: sanat eivät vastaa puheen sanoja, ja jotkin sanat jäävät kokonaan tekstittämättä. Pelkällä automaattisella puheentunnistustekniikalla tuotettujen kotimaisten ohjelmien tv-tekstityksessä kieliopilliset asiat ovat väärin ja välillä sisältö kääntyy. Tilausohjelmalveluiden tekstittämisvelvoite, joka on esityksessä 30 prosenttia ohjelmistosta, jää hyvin alhaiseksi. Toivon, että valiokunta, sivistysvaliokunta ainakin, nostaa näitä yhdenvertaisuusnäkökulmia lausunnossaan.

Tämä esitys on tosiaan tärkeä osa EU:ssa laadittujen yhteisten suuntaviivojen ja työkalupakin toimeenpanoa Suomessa ja samalla tärkeä kansallinen toimi 5G-verkkoturvallisuuden varmistamiseksi.

15.41 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Tässä sähköistä viestintää koskevassa esityksessä tapahtuu kyllä todella hyviä asioita, mutta edustajat Mäkisalo-Ropponen ja Hop-su toivat kyllä viisaalla ja järkevällä tavalla näitä yhdenvertaisuushuomioita esiin, vaikkapa vammaisuutta koskevissa asioissa. Ne olivat kovin tärkeitä ja arvokkaita puheenvuoroja.

Puhemies! Kyllä esitys kohottaa kuluttajan turvaa ja ylipäätään palveluita, esimerkkinä vaikka puhelinliittymäsopimusten enimmäiskesto, joka tässä kohdin lyhennetään nykyisestä 24 kuukaudesta 12 kuukauteen. Samoin laajakaistan vähimmäisnopeus nousee, nämä mainitut tv-toimijoiden ääni- ja tekstitysvollisuudet laajenevat ja yrityshinnoitteluun kiinnitetään huomiota. Ja tärkeä asia tietenkin on, että viestintäverkkojen rakentamista edistetään ja ylipäätään turvallisempia verkkoja ja sisältöjä kehitetään. Näin ollen Suomi kyllä jatkaa viestintäpolitiikan edelläkävijänä. Verkkomme ovat maailman kehittyneimmät, ja viestintä niissä on kuitenkin edullista. Sähköinen viestintä kehittyy jatkuvasti ja nopeasti, ja koronakriisi on lisännyt vauhtia entisestään. Siksi on tärkeää, että myös lainsäädäntö pysyy kehityksessä mukana sisältöjen siirtyessä entistä enemmän verkkoon. Toimivien ja turvallisten verkkojen tarve kasvaa, ja niitä käyttävien kuluttajien asema on turvattava niin sisältöjen kuin tekniikankin osalta.

Puhemies! Haluan kohottaa vielä kerran erään erittäin tärkeän asian esille. Sisältöjen meneminen verkkoon lisää yksiselitteisesti laajakaistojen ulottamista koko Suomeen, myös vapaa-ajanasuntoihin, mummonmökkeihin ja niin edelleen. Kysymys on pitkälti kansalaisten yhdenvertaisesta mahdollisuudesta valita elämä oman tahdon ja oman mielen mukaan.

15.44 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minun on vaikea nähdä, että Raamattuun perustuva puhe kohtaisi tämän lain vuoksi ongelmia. Maassamme on uskonnonvapaus ja sananvapaus. Kun puhumme esimerkiksi Raamatun pohjalta toisia ihmisiä kunnioittaen, voimme puhua eri kanavilla vapaasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Olemme muuttamassa sähköisen viestinnän palvelulakia. Paketti on hyvin laaja. Tulemme pohtimaan ehdotusta monessa valiokunnassa, myös sivistysvaliokunnassa. Pohdinnan alla ovat silloin erityisesti lapset ja vammaiset.

Suomi on viestintäpolitiikan edelläkävijä. Verkkomme ovat maailman kehittyneimpiä, ja viestintä niissä on edullista. Siitä on tarpeen pitää jatkossakin kiinni. Sähköinen viestintä kehittyy jatkuvasti suurin harppauksin. Koronakriisi on lisännyt vauhtia entisestään. Siksi on tärkeää, että lainsäädäntöme pysyy kehityksessä mukana sisältöjen ja erilaisten palvelujen siirtyessä entistä enemmän verkkoon.

Toimivien ja turvallisten verkkojen tarve kasvaa. Niitä käyttävien kuluttajien asema on turvattava niin sisältöjen kuin tekniikan osalta. Kuten edustaja Kivisaari edellä jo sanoi, tarvitsemme valokuidun joka niemeen, notkoon ja saarelmaan, koko Suomeen, myös vapaa-ajanasunnoille. Tämä edistäisi monen suomalaisen toivetta saada palata maalle etätöihin, luonnon keskelle ja samalla toimivien tietoliikenneyhteyksien äärelle. Samalla valokuidun turvallisuus tulee varmistaa kyberhyökkäysten ja koko kansamme turvallisuuden näkökulmasta.

Teknologinen kehitys tuo mukanaan paljon hyvää ja tarpeellista mutta myös lieveilmiöitä, kuten heikko-osaisten taloudellista hyväksikäyttöä. Tämän vuoksi lainsäädännön tulee turvata kuluttajien asemaa tässä teknologian ihmeellisessä maailmassa, jossa moni voi tehdä myös tarpeettomia ostoja. Mielessäni on reijsjärvinen huonokuuloinen vanhus, jonka jälkikasvu vasta suunnittelee muuttoa takaisin kotiseudulle. Kannatan lämpimästi esitystä, jossa määräaikaisten puhelinliittymäsopimusten enimmäiskesto lyhennetään 24 kuukaudesta 12:een. Tämä mahdollistaa liittymän vaihtamisen, jos tulee ostettua tietämättömänä tarpeetonta. Myös se on kannatettavaa, että yritysten valtakunnallisiin tilaajanumeroihin soittaminen saa maksaa jatkossa vain matkapuhelin- ja paikallispuhelimaksun verran. Tilaajanumerosta ei voisi enää veloittaa korkeampia hintoja. Myös tämä vähentää tietämättömyydestä johtuvia kustannuksia.

Sisältöjen siirtyminen verkkoon tuo meille haasteita. Erityisen haavoittuvassa asemassa sisältöjen suhteen ovat lapset, joille ei ole vielä kehittynyt medialukutaitoa ja tarvittavaa kriittisyyttä. Lapset ovat verkkosisältöjen suurkuluttajia, joten juuri heitä tulee suojella haitalliselta sisällöltä. Tähän tulee varata myös riittävät resurssit. Lakiesityksen mukaan telyritys voitaisiin velvoittaa poistamaan laitonta sisältöä sellaisissakin tapauksissa, kun palveluntarjoaja, kuten sisällönlatauspalvelu, ei ole tavoitettavissa. Se ei ole ollut tähän mennessä mahdollista. Tämä ehkäisee osaltaan lapsiin kohdistuvia rikoksia.

Arvoisa puhemies! Pelkästään lakia muuttamalla emme ratkaise koko haastetta, tarvitaan myös laajaa mediakasvatusta. On hyvä asia, että koulujemme opetussuunnitelmissa on nykyisin medialukutaidon opetusta varhaiskasvatuksesta aina toiselle asteelle saakka. Lapset saavat valmiuksia toimia somessa ja netissä vastuullisella tavalla. Opetussuunnitelmat tulee pitää kehityksen kelkassa ja ajan tasalla teknologian harppoessa eteenpäin. Tarvitaan myös jatkuvaa mediakasvatuksen koulutusta opettajille.

Kannan huolta myös ikääntyvistä ihmisistä, jotka ovat opetelleet somen ja verkon käyttöä vasta viime aikoina. He eivät ole saaneet minkäänlaista mediakasvatusta. He ovat vauvaväestön ja disinformaation armoilla. Oma ryhmänsä ovat ihmiset, jotka eivät itse koe tarvitsevansa medialukutaitoa vaan pitävät esimerkiksi uskoaan salaliittoteorioihin mediakriittisyytenä. Myös heitä tulisi saada mediakasvatuksen piiriin.

Tehtävämme on huolehtia yhteiskunnassa siitä, että saamme tukea tähän medialukutaitoon. Kirjastot voisivat olla keskeinen toimija tässä kasvatuksessa. Ne voisivat edistää kai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

kenikäisten monipuolista lukutaitoa, johon medialukutaitokin kuuluu. Tehtävää voisivat hoitaa myös Yle ja vapaa sivistystyö. Tarvitaan eri tahojen laajaa yhteistyötä.

Eikä kaikkea kannata tehdä yksin. On syytä pohtia, mitä voimme tehdä yhdessä naapurimaittemme kanssa. Sellainen asia voisi olla esimerkiksi laittoman sisällön rajat ylittävä estäminen. Se on tarpeen, koska netti ei tunne valtakunnan rajoja. Jos joku sisältö todetaan laittomaksi jossakin Euroopan maassa, se voitaisiin nopeutetulla menettelyllä todeta laittomaksi myös toisessa Euroopan maassa. Tähän tarvitaan pohjoismaista yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Tämä laaja lakipaketti tulee tarpeeseen. Kiinnitetään vielä huomiota vammaisten oikeuksiin ja vaikkapa selkokieleen.

15.51 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelemme sähköistä viestintää, ja sähköisten palvelujen lisääntyminen on hallitusohjelmassakin todettu, eliikkä puhutaan digitalisaatiosta, ja tämä on erittäin tärkeää kansalaisten palveluiden saatavuudelle.

Mutta niin kuin täällä aikaisemminkin on todettu, kansalaisten palvelut pitää turvata koko Suomen alueella, samoin tämä luotettavuus ja turvallisuus, mihinkä edellinenkin puheenvuoro viittasi, että nimenomaan ei päästäisi virheellistä informaatiota syöttämään näihin verkkoihin. Ennen kaikkea mobiiliverkko on tietenkin haavoittuvim tässä tilanteessa. Mutta kuitua tarvitaan, jotta se mobiilikin toimisi.

Omakohtaisia kokemuksia on muutamista valtionyhtiöistä. Verohallinto, Traficom, Kela ja katsastuksen varaukset ja kaikki tämäntyyppiset, ajanvaraukset lääkäriin ja niin pois päin, ovat tällä hetkellä hyvin saatavissa, jos osaa käyttää näitä järjestelmiä. Ja niin kuin edellinenkin puhuja viittasi, varmasti ikäihmisille täytyy olla ohjausta tai apua sitten näitten palvelujen saatavuudessa.

Pidän erittäin tärkeänä tätä teleoperaattoreiden kytköskiintiötä, eliikkä jos sieltä 24 kuukaudesta päästään tuohon 12 kuukauteen, niin pidän sitä hyvänä. Täällä aikaisemmin tuli debatussa esille, voiko se lisätä hintaa. Minä olen kyllä vähän toista mieltä siitä. Se voi jopa alentaa hintaa, koska tulee vain vuodeksi kerrallaan tämä sitoutuminen siihen ja vaihto on sitten helpompaa. Että se voi jopa parantaa tätä kilpailutilannetta ja on kuluttajalle edullinen.

No sitten kun mennään 5G:hen ja tällä hetkellä 4G:henkin, niin näillähän on teollisuudelle jo tällä hetkellä erittäin suuri merkitys. Otan esimerkin Oulun satamasta: Oulun satamassa on oma sisäinen 5G-verkko ja logistiikka toimii, kaikki lastaukset ja lähtevät kuljetukset ja saapuvat kuljetukset toimivat 5G-verkon kautta, ja tämä on erittäin hyvä vertaus tällä hetkellä tähän. Ja sitten myös meillä Kainuussa tällä hetkellä Terrafame suunnittelee 4G-verkkoon pohjautuvaa sisäistä verkkoa — tai se taitaa jo rakenteillakin olla. Eliikkä sillä sisäisellä verkolla pyritään kaikki prosessit ja toiminta saattamaan sitten tiettyyn verkkoon, ja se on sieltä sitten hyvin saatavissa.

Eliikkä kaiken kaikkiaan kaikennäköistä uutta tämä teknologia tuo tietenkin sitten mahdollisesti tullessaan. Mutta turvallisuus ja sitten saatavuus kaikille ovat varmasti yksi tärkeä asia tässä kokonaisuudessa. — Kiitos.

15.54 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja digisyrjäytymisestä ja mainitti, että tällaisia digisyrjäytyneitä tai digiosattomia henkilöitä on tällä hetkellä Suomessa puolisen miljoonaa. Mutta tämä luku on alikanttiin arvioitu. Tarkistin nimittäin sen luvun, ja on lähes miljoona digiosatonta, digi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

syrytyntä tai digisyrytyntä vaarassa olevaa kansalaista. Eli ei ole mistään pienestä marginaaliryhmästä kysymys vaan suuresta joukosta kansalaisia.

Digisyrytyneitä tai sen riskissä olevia on todella paljon. Heitä on ikäihmisissä, vammaisissa mutta myöskin nuorissa ihmisissä. Monet nuoret henkilöt kenties osaavat surffaila kätevästi siellä netissä, mutta he eivät osaa täyttää viranomaisten virallisia lomakkeita, ja tämäkin heidät syrytyntä sitten omalla tavallaan yhteiskunnasta.

Osittain tätä digiosattomuutta tai digisyrytyntä voidaan vähentää koulutuksella ja valmennuksella ja myös helppokäyttöisiä verkkopalveluita kehittämällä, mutta meillä tulee aina olemaan kansalaisia, jotka eivät osaa tai voi käyttää tai pysty käyttämään digipalveluita, ja siksi meidän on varmistettava myös kasvokkain ja esimerkiksi puhelimitse annettavat palvelut ja myöskin kehitettävä niitä. Niitäkin voidaan viedä eteenpäin ja nykyaikaistaa.

Ihan lopuksi, arvoisa puhemies, haluan muistuttaa meitä kaikkia selkokielen käytöstä. Se on tärkeä osa esteettömyyttä ja saavutettavuutta, ja jokainen meistä voi sitä omalla toiminnallaan edistää, mutta toki asia pitäisi huomioida myöskin lainsäädännössä.

15.56 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä esitys — pitää oikein luntata täältä — laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tämä oli itselleni ensimmäinen tällainen näin paksu nippu, ja täytyy sanoa, että siihen en riittävällä... Tämä on niin valtava paketti, että tätä ei niin kuin pysty itse täysin sisäistämään, mutta sen verran tuossa olen huomionut, että siellä puhutaan aika paljon sananvapaudesta, ja tässä yhdessä kappaleessa täällä sivulla 296 sanotaan: ”Sananvapauden rajoitukset perustuvat lakiin, ja niille on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tarkoitettu hyväksyttävä peruste. Säätely on tarkkarajaista ja täsmällistä. Tämän vuoksi ehdotettu säätely ei ole sananvapauden kannalta ongelmallinen.”

No, tänne esitykseen on ainakin seitsemän kertaa kirjattu myöskin laki kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, ja edustaja Mäkelä nostikin tuossa esiin yhden ongelman. Eli kun Suomessa tällä hetkellä Päivi Räsänen on epäiltynä kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, jossa on Raamatun siteeraamisesta ollut kyse, niin tämä on aika kyseenalainen juttu, [Eva Biaudet’n välihuuto] kuka vetää sen rajan, mikä on kiihottamista ja mikä ei. Voiko jatkossa olla niin, että Yleisradion jumalanpalvelus syyllistyy kiihottamiseen kansanryhmää vastaan ja siltä puittein Yle pitäisi kieltää kokonaan olemasta? Ei tämä ole ihan selkeä juttu, että tänne kirjoitetaan laki kiihottamisesta kansanryhmää vastaan, koska se ei ole millään tavalla selkeä. [Eva Biaudet’n välihuuto] Tiedän tapauksen, jossa henkilöä on... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisat edustajat, edustaja Mäenpäällä on puheenvuoro.

Tiedän tapauksen, jossa henkilöltä on kaivettu sitä, onko hän kiihottanut kansanryhmää vastaan, vaikka hän ei ole edes maininnut mitään kansanryhmää. Elikkä kyllä tämän lain pitäisi olla ihan selkeäsanainen, ja mielestäni nämä kaikki kohdat — ainakin seitsemän kertaa siellä on mainittu kansanryhmää vastaan kiihottaminen — pitäisi poistaa sieltä, jos kerran se laki ei ole tarkkarajainen eikä se itse laissa ole selvää. Sitä Suomessa tällä hetkellä tulkitaan vähän kuinka sattuu, ja sille haetaan rajoja. [Eva Biaudet’n välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2020 vp

Mutta se tässä on hyvää, että tämä on erittäin hyvä puhe- ja kuulovammaisten osalta, ja heidän asiansa paranevat. Ja pikkuisen vielä lisää: Kanervan huomio tästä huolesta kansallisen turvallisuuden [Puhemies koputtaa] huomioimiseksi kybersodankäynnin kannalta oli hyvä huomio. — Kiitoksia.

15.59 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua, ja täytyy kyllä kiittää edustaja Kivisaarta ansiokkaasta puheenvuorosta sen suhteen, että Suomi on viestintäpolitiikan edelläkävijä, ja hallitus jatkaa tätä hyvää viestintäpolitiikkaa hyvällä hallituksen esityksellä.

Tuossa edustaja Piirainen aikaisemmin totesi, että kuitua tarvitaan, että myös mobiiliyhteydet toimivat, ja haluan tähän lähetekeskusteluun tuoda esille myös sen, että meillä tässä maassa mobiiliyhteydet eivät toimi ihan joka paikassa elikkä näitä katvealueita löytyy. Haluan muistuttaa tässä lähetekeskustelussa myös siitä tosiasiaista, jotta tässä maassa myös nämä katvealueet mobiiliverkkoyhteyksien osalta saataisiin kuntoon.

Arvoisa puhemies! Vielä loppuun: Yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeus nyt nousee tämän esityksen mukaisesti. Tässä esityksessähän ehdotetaan yleispalvelulaajakaistan vähimmäisnopeuden nostoa 5 megabittiin sekunnissa, kun se on aikaisemmin ollut 2. Tämä on minun mielestäni ihan kohtuullinen nosto, ja mennään eteenpäin silleen, että digiyhteiskunta kehittyy. — Kiitoksia.

16.01 Eva Biaudet r: Ärade talman! Jag tycker det är ganska intressant att vi har en ny situation i den finländska politiken när vi har ett parti som vägrar att godkänna strafflagens bestämmelser i ett så allvarligt brott som gäller hat mot andra människor — någonting som borde vara speciellt främmande för riksdagsledamöter, speciellt främmande för oss som är valda här att representera alla människor och försöka göra det så bra som möjligt för alla människor att leva i.

Mielestäni on mielenkiintoista, että tämänkin lain yhteydessä yhdestä puolueesta kuuluu tällainen epäkunnioitus Suomen lainsäädäntöä ja meidän oikeusvaltiotamme kohtaan, varsinkin rikoslakia, jossa nimenomaan ei hyväksytä sitä, että vihataan toisia ihmisiä ja yrittää sulkea toisia ihmisiä pois yhteiskunnasta.

Den här lagen är ju inte till för att ändra strafflagen, utan det handlar bara om att tillämpa den strafflag som vi har godkänt i Finland också när det gäller den nya lagstiftningen. — Tack.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, ulkoasiainvaliokunnan ja sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.